Lietuvos Respublikos Seimo Užsienio reikalų komitetui 2022 m. rugpjūčio 22 d. 22-147VK

Kopija:
Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijai

DĖL BALTARUSIJOS PILIEČIŲ ĮDARBINIMO

Lietuvos verslo konfederacija (toliau – LVK), viena didžiausių verslo organizacijų Lietuvoje, atsižvelgdama į 2022 m. rugpjūčio 23 d. Seimo Užsienio reikalų komiteto posėdyje svarstysimą klausimą „Dėl vizų neišdavimo Rusijos ir Baltarusijos piliečiams“, siekia atkreipti dėmesį į neraminančią situaciją dėl trečiųjų šalių – šiuo atveju, Baltarusijos – piliečių įdarbinimo galimybių.

Seimas 2022 m. kovo 10 d. nutarimu „Dėl nepaprastosios padėties įvedimo“ nustatė taikomą nepaprastąją priemonę „užsieniečių vizų režimo sugriežtinimas“, kuria „sustabdomas Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos piliečių prašymų išduoti vizas priėmimas ir sprendimų dėl šių prašymų priėmimas Lietuvos Respublikos vizų tarnybose užsienyje, išskyrus atvejus, kai dėl vizų išdavimo tarpininkauja Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija“. Seimui pastarąjį kartą pratęsus nepaprastąją padėti nutarimu „Dėl nepaprastosios padėties įvedimo“ 2022 m. birželio 28 d., ši nepaprastoji priemonė yra taikoma iki šiol.

Dėl šios nepaprastosios priemonės, įmonės, norinčios įdarbinti Baltarusijos piliečius, dar neturinčius leidimo laikinai gyventi ar vizos, negali to padaryti. Pažymėtina, kad tai neužkerta kelio kitoms Bendrosios rinkos valstybėms atsivežti darbuotojų iš Baltarusijos – pastarieji toliau važiuoja dirbti į įmones Lenkijoje, Čekijoje, Vengrijoje, Bulgarijoje. **Tad situacijos *de facto* draudimas įsivežti darbuotojus iš Baltarusijos esmingai nekeičia Baltarusijos darbuotojų įdarbinimo perspektyvų Šengeno erdvėje, tačiau išbrangina kaštus Lietuvos įmonėms šiuos darbuotojus atsivežti.**

Atkreipiame Jūsų dėmesį, kad dėl Seimo nutarimu „Dėl nepaprastosios padėties įvedimo“ apriboto Baltarusijos piliečių įdarbinimo, transporto sektorius per metus negalės užpildyti 4,5 tūkst. – 9 tūkst. vairuotojų darbo vietų. Įvertinus tai, kad Ukrainos piliečių įdarbinimas taip pat yra sustojęs, o daugiau nei 10 tūkst. ukrainiečių yra palikę Lietuvos vežėjus, nes grįžo į Ukrainą dėl paskelbtos mobilizacijos, bendras neužpildytų darbo vietų skaičius (vien dėl darbuotojų iš Baltarusijos ir Ukrainos netekimo) per 2022 m. sieks 14,9-19,4 tūkst. arba 19 – 25 proc. vairuotojų. Dėl to transporto sektoriaus atstovai prognozuoja, kad dėl darbuotojų trūkumo Lietuvos paslaugų eksportas gali sumažėti apie 780 mln. – 1 mlrd. Eur.[1] Tuo tarpu Lenkija netaiko esmingų ribojimų Baltarusijos piliečių įdarbinimui. Atitinkamai, nors kol kas agreguotų duomenų nėra, sektoriaus atstovai pastebi, kad Lenkijos transporto įmonės didina savo ES krovinių rinkos dalį nuo Rusijos invazijos į Ukrainą pradžios. Lietuvai sustabdžius darbo vizų išdavimą Baltarusijos piliečiams, ukrainiečių vairuotojams grįžus ginti tėvynės ir Kazachstane stringant vairuotojų iš Centrinės Azijos regiono įdarbinimo Lietuvoje procedūroms, Lenkijos vežėjai didina baltarusių, uzbekų, kazachų vilkikų vairuotojų įdarbinimą, taip užtikrindami reikiamą krovinių pervežimų paslaugų pasiūlą Bendrojoje rinkoje.

[1] Skaičiavimai atlikti remiantis pagrįsta prielaida, kad 1 vilkiko vairuotojas, galintis vairuoti kitu atveju stovinčią krovininę transporto priemonę, sukuria 52,2 tūkst. Eur vertės didelėje įmonėje.

Pabrėžtina, kad Lietuva pastaruoju metu išgyvena didelį Baltarusijos piliečių imigracijos bumą. Migracijos departamento paskelbtais duomenimis, per pirmąjį šių metų pusmetį leidimai laikinai gyventi Lietuvoje išduoti maždaug 10 tūkst. baltarusių ir 1 687 rusų.[2] Taip pat auga turizmo srautas iš Baltarusijos – lyginant su praeitų metų sausio-gegužės mėnesiais, šių metų atitinkamais mėnesiais asmenų iš Baltarusijos į Lietuvą atvyko 77,9 proc. daugiau.[3]

Minėtas imigracijos bumas yra sąlygojamas Vidaus reikalų ministrės įsakymo Nr. 1V-218 „Dėl asmenų, kurie perkeliami dirbti į Lietuvos Respubliką iš Rusijos Federacijos ar Baltarusijos Respublikos“, kuris atveria galimybes į Lietuvą atvykti darbuotojams iš Baltarusijos. Šio įsakymo pagrindu vykdomosios valdžios institucijos šiuo metu gali pasirinkti, kokių įmonių darbuotojams bei pastarųjų šeimos nariams gali būti išduoti leidimai laikinai gyventi Lietuvoje.

LVK nuomone, formuojasi „dviejų greičių“ asmenų iš trečiųjų šalių įdarbinimo procedūrų sistema, kuomet argumentuojant geopolitiniu kontekstu yra selektyviai taikomos įdarbinimo ir imigracijos procedūros tam tikriems sektoriams, sukuriant atmosferą, kad kai kurių kvalifikacijos darbuotojų įdarbinimas ir atsivežimas yra laikytinas grėsme nacionaliniam saugumui, o kitų – ne.

Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus, LVK prašo ieškoti sprendimo, kaip nuo nuolat didėjančio kvalifikuotų darbuotojų trūkumo kenčiančių sektorių įmonės galėtų įdarbinti asmenis iš Baltarusijos.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai

Prezidentas Andrius Romanovskis

Originalas nebus siunčiamas. Vilius Kriaučiūnas, el.p. vilius@lvk.lt, mob. +37060898408

[2] Modesta Gaučaitė-Znutienė, “Thousands of Belarusians flee to Lithuania for fear of repressions and conscription”, *LRT.lt*, 2022 07 25.

[3] Lietuvos statistikos departamento duomenys, VšĮ Keliauk Lietuvoje skaičiavimai, 2022 m.